

Снажан темперамент

Сликарство Надежде Петровић

У генези српске новије уметности стваралаштво ове жене-сликара има изузетно место и огроман значај. Наш академски „Fin de siècle“ требало је разбити и упутити уметност у правцу нових ликовних стремљења. Тог великог задатка прихватила се Надежда Петровић. За нешто више од десет година она је ту мисију успешно обавила. Ако се дода да је она то учинила у средини која уопште није имала слуха за нову уметност, онда њено дело има још већи културно-историјски и уметнички значај. Када се почетком овога века појавила (у још увек патријархалном Београду) са својим импресионистичким сликама, дочекана је незапамћеним негодовањима.

Нису били у питању само београдски грађани и малограђани, који су своје станове украшавали разним реалистичким олеографијама, већ и интелектуалци и критичари, чија је ликована култура била сасвим незнатна: „Зар после рада на Академији, зар после дугог кретања међу радовима старих и нових мајстора Госпођица не нађе бољих и лепших узора себи и својој одушевљеној младости, но импресионистичке радове, то болесно и труло схватање...“

Оваквим и сличним „критичарским примедбама“ дочекана је млада и талентована сликарка. Али, она је у себи имала довољно снаге и упорности, знања и духа, вештине и надакћућа да не клоне пред врло чврстим и конзервативним баријерама. Сликала је и излагала независно од свих замерки критике. И сама је писала оштре текстове, борећи се тако и четком и пером за нову уметност.

Надежда Петровић је рођена у Чачку, 1873. године. У Београду је завршила Вишу женску школу, после које је ступила у атеље Борђа

Крстића. Мада је био сликар старије генерације, Крстић није био академичар у сликарству. Он је Надежду Петровић на самом почетку њене каријере упутио на природу. Одлазак у Минхен био је од великог значаја за младу сликарку али не због Академије колико због Ажбеовог атељеа у којем су Надежди не колеге, Словенци — Грохар, Јама и Јаконич, сликари у импресионистичком духу.

Доласком у Београд, њено пријатељство са осталим сликарима јужнословенских нација дало је велике резултате: године 1904. залагањем Надежде Петровић и њених колега у Београду је отворена Прва југословенска изложба. Неуморна, Надежда Петровић је свугде стизала: била је наставница цртања у средњој школи, сликала је у Београду и у унутрашњости Србије, излагала је у париском „Јесењем салону“, те у Риму, Љубљани, Софији, Загребу, Сплиту, учествовала је у оснивању нашег првог уметничког друштва „Лада“ као и у оснивању „Југословенске уметничке колоније“. Као новинар и публициста, сарађивала је у „Политици“, „Одјеку“, „Босанској вили“, „Словенском Југу“ и другим листовима.

„Права, велика уметност, мора бити учитељ, васпитач, борац за напредак човечанства...“ — ово је само један фрагмент из њених текстова. Велики родољуб, Надежда Петровић је на почетку балканског рата ступила у војску, као добровољац-болничар. У предаху она ће тих година на положају и у позадини нацртати прве аутентичне ратне скице наше новије уметности, које су, нажалост, тих година пропале. Године 1915., у првом светском рату за време велике епидемије тифуса Надежда Петровић је умрла на дужности.

Динко Давидов

Надежда Петровић: ПЕСНИК (Из Спомен збирке Павла Бељанског)